

Média a protesty

Postoj médií k protestům a protestním hnutím sledují studia politické komunikace, respektive mediální studia po celou dobu své existence. Klasikou a typickým představitelem **první etapy** je studie Hallorana, Elliota a Murdocka (1970) s příznačným názvem *Demonstrations and Communication*. Její autoři vyšli z předpokladu, že „nutnou podmínkou demokracie je volný pohyb zpráv a názorů“, přičemž jeho naplnění očekávali coby výsledek existence „plurality komunikačních kanálů, různosti preference médií a užitých technologií“. Na případu demonstrace 27. října 1968 v Londýně chtěli popsat rozdíly mezi (různými) tištěnými médii a (různými) televizními stanicemi. Místo rozdílnosti však byli nuceni konstatovat, že studie ukázala „daleko důležitější a fundamentální shodnost napříč prakticky všemi médii [...] divákům a čtenářům nebyly prezentovány různorodé interpretace zaměřené na různé aspekty události, nýbrž pouze jedna shodná interpretace zaměřená na jediný omezený aspekt – **násilí**“ (Halloran a kol. 1970).

Znepokojení nad těmito výsledky, chápanými jako vyústění rozporu mezi společenskými normativními očekáváním na média kladenými a mediálními rutinami zpravodajských hodnot, pak autoři studie shrnuli do několika otázek: „Nehazardují média se ztrátou pozornosti? Nebudou pro tyto protestní skupiny média časem irrelevantní? Dosud demonstrace vnímají jako jedinou otevřenou komunikační cestu, aniž by se chtěly uchýlovat k násilí, ale jak dlouho budou ještě demonstrovat mírumilovně, když cokoliv udělají, je označeno negativně?“ Tyto otázky jsou samozřejmě míněny spíše jen jako podněty k zamyšlení – jedno z mála naznačených řešení dokladovaného rozporu autoři těšitelsky umístili na rovinu samotných médií, když volali po jejich sebereflexi, konkrétně například po důkladnějším vzdělávání novinářů směrem k vědomí jejich společenské odpovědnosti.

Jakkoliv to můžeme odbýt coby (dobově podmíněný) idealismus, na příkladu je snad zřejmé, že analýzy mediálních reprezentací protiválečných demonstrací přelomu šedesátých a sedmdesátých let minulého století ústí ve zjištění, že „demonstrace v médiích, to je jen násilí“ (a otázku: K čemu to povede na sociální rovině?).

Studie **druhé etapy**, časově umístitelné zhruba do posledních tří desetiletí 20. století, pak po celou tuto dlouhou dobu přicházely s důležitými zjištěními, že ke korekci na straně médií nedochází a že radikální sociální hnutí, jakkoliv se snaží tyto zkušenosti s mediální (re)prezentací promítat/podřít do podob/průběhu protestů (faktor mediatizace), jsou

stále médií „delegitimizována“ a „marginalizována“ (Cohen 1980; Gitlin 1980; McLeod, Hertog 1992), jejich akce jsou prezentovány jako negativní a nelegitimní (např. Shoemaker 1984), jejich účastníci charakterizováni coby „deviantní“ a „kriminální“ (Hall a kol. 1978) a jejich kritika ignorována (Carragee 1991).

McLeod a Hertog (1998) dokonce popsali osm různých narativních struktur,⁹⁰ z nichž nejčastěji bývá registrován právě rámec „bitvy mezi protestujícími a policií“ s tendencí zdůrazňovat jakkoliv marginální násilí spojené s protestem třeba i jen okrajově. Spolu s registrovanou tendencí médií spoléhat na oficiální zdroje (a definice) a vyzvat veřejné mínění vedly k přesvědčení o existenci tzv. **protestního paradigmatu** (např. Iyengar 1991; Price, Tewksbury 1997), z něhož má vycházet každé mediální zpravování o protestech a které se projevuje „tendencí zaměřovat se spíše na jejich vnější znaky než důvody a témata, zdůrazňovat násilné akce spíše než sociální kritiku, stavět protestující spíše proti policii než vůči jimi vybraným cílům a snižovat tak jejich účinnost“ (McLeod, Detenber 1999).

Množství těchto shodných zjištění osmdesátých a devadesátých let a z něj vycházející přesvědčení o systémovosti protestního paradigmatu vedla k formulování výsledného poselství druhé etapy (De Luca, Peoples 2002): „Protestní skupiny jsou stavěny před faustovskou výzvou: Buď negativní pokrytí/mediace, nebo žádné pokrytí/mediace.“ (Hertog, McLeod 1995; Owens, Palmer 2003) Na výběr je tedy „**buď být špatný, nebo nebýt vůbec**“ (detailněji Křeček 2006).

Na okraj 20. století a první části kritického závěru dodejme, že právě protestní paradigma může být jedním z tradičních determinantů jednání médií, který možná nějak (z)mění nástup nových médií/internetu do veřejné politické komunikace (Blumler 2001).

Mediálně-demokratizační vlny

Druhá část kritického dovětku historické kapitoly se také týká aktivismu, tentokrát ale přímo cíleného na média. Ať již masová, soukromá, mainstreamová, nebo korporátní – autoři páteřního textu následujících odstavců (Hackett, Carroll 2006) shrnující termín nehledají, respektive začínají

⁹⁰ Neboli rámců, viz propagandistické bias ve druhé kapitole.